

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24Co/149/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8516202948
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8516202948.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v spore žalobcu Sociálna poisťovňa, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, IČO: 30807484 proti žalovanému: G. E., P. X.X.XXXX, Y. I. L. XXX/XX, H. L., právne zast. JUDr. Gáborom Szárazom, advokátom, Garbiarska 20, Stará Ľubovňa v konaní o zaplatenie 11 611,28 eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 8C/6/2016-172 zo dňa 5.9.2018 takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalobcovi.

odôvodnenie:

Predmet konania

1. Žalobca sa v konaní domáhal nároku na náhradu škody, ktorá mu vznikla výplatom dávok v dôsledku zavineného protiprávneho konania žalovaného podľa § 238, ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z..

Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Stará Ľubovňa ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) rozhodol tak, že cit.:

„I. Súd žalobu z a m i e t a .

II. Žalobca je p o v i n n ý nahradit' žalovanému trovy konania v rozsahu 100 %, o ktorej výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

3. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že skutkovo mal za preukázané, že žalovaný dňa 11.7.2005 spôsobil motorovým vozidlom Citroen Jumper, EČ: H. XXXAJ dopravnú nehodu, pri ktorej usmrtil Š. G.M.. Za tento skutok bol uznaný vinným z trestného činu ublíženia na zdraví rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 4T 95/2008 zo dňa 24.6.2008. Manželke nebohého a jeho 2 dcéram vyplácal žalobca vdovský, resp. sirotsky dôchodok. V období od 14.3.2014 do 13.5.2016 boli tieto dôchodky vyplatené v celkovej výške 11.611,28 eur. Tento nárok poškodených do 13.5.2016 stále trval. Spoločnosť KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group vyplácala za žalovaného z PZP vyplatené dôchodkové dávky za obdobia od 11.7.2005 do decembra 2008, od 14.3.2009 do 13.3.2010, od 14.3.2010 do 13.6.2011, od 14.6.2011 do 13.3.2012, od 14.3.2012 do 13.2.2013, od 14.2.2013 do 13.3.2014, a to na základe poisťnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi spoločnosťou KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group a spoločnosťou RAREX, s.r.o., Garbiarska 25, Stará Ľubovňa, ktorou bolo dohodnuté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a to vozidla Citroen Jumper, EČ: H. XXXAJ. Poistné za obdobie od 1.7.2005 do 1.10.2005 bolo uhradené dňa 1.7.2005, teda v čase dopravnej nehody bola poisťná zmluva platná a poistné bolo riadne zaplatené. Uvedené skutočnosti ani neboli sporné.

4. Na zistený skutkový stav prijal právny záver, podľa ktorého nebolo sporné, že žalovaný sa dopustil protiprávneho konania, v dôsledku ktorého došlo k usmrteniu p. G.. Za tento skutok bol uznaný vinným trestným rozsudkom Okresného súdu Zvolen. V dôsledku úmrtia p. G. vznikol jeho manželke a 2 dcéram nárok na vdovský, resp. sirotské dôchodky, ktoré vyplácala Sociálna poisťovňa. Vozidlo, ktorým došlo k dopravnej nehode so smrteľným následkom, bolo v čase dopravnej nehody poistené. Tieto skutočnosti napokon ani nikto nenamietal. Súd sa v zmysle pokynu odvolacieho súdu znova zaoberal otázkou pasívnej legitímácie žalovaného, ktorú žalovaný v konaní namietal. Krajský súd v Prešove v zrušujúcom rozhodnutí vyslovil právny názor, že pasívna legitímácia žalovaného by bola daná iba v prípade, ak by nebol preukázaný poistný vzťah z PZP. Existencia tohto vzťahu k vozidlu, ktorým došlo k dopravnej nehode, ako aj zaplatenie poistného v čase dopravnej nehody, mal súd preukázané vykonaným dokazovaním. O nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ide vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, o ktorú v konaní ide. Keďže súd prvej inštancie je viazaný vyššie uvedeným názorom Krajského súdu v Prešove (aj keby mal na vec iný právny názor) a boli preukázané podmienky v zmysle názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie uzavrel, že žalovaný nie je v danej veci pasívne legitímovaný. Následkom nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného v konaní je zamietnutie žaloby. Súd preto žalobu zamietol, pričom vzhľadom na túto skutočnosť už nebolo potrebné sa zaoberať výškou škody a posúdením miery zavinenia poškodeného na vzniku škody.

5. Aplikoval ust. § 238, ods. 1,5,6 zákona č. 461/2003 z.z., § 4, ods. 2, písm. a/, § 4, ods. 3 zák. č. 381/2001 Z.z.

6. O trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP žalobcovi priznal náhradu trov konania v pomere 100 % voči žalovanému.

Obsah odvolania

7. Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil a žalobe vyhovel. Namietal, že Sociálna poisťovňa má v súlade s ustanovením § 238 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v platnom znení právo voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatom dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania. Z dikcie § 238 zákona vyplýva, že ide o zodpovednostný vzťah, ktorý vzniká medzi Sociálnou poisťovňou a treťou osobou. Protiprávne konanie tretej osoby je také konanie FO alebo PO, ktorým tretia osoba porušila niektorú zo zákonom ustanovených právnych povinností. V prípade dopravnej nehody je treťou osobou vodič, ktorý dopravnú nehodu spôsobil a vodič má právo, aby za neho poisťovateľ hradil škodu spôsobenú Sociálnou poisťovňou z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Záväzok poisťovne nahradiť poškodenému škodu za poisteného je záväzkom voči poistenému, nie voči poškodenému. Vzťah poškodeného a poisťovne nie je vzťahom zodpovednosti za škodu, pretože zodpovednostný vzťah vzniká len medzi poškodeným a tým, kto mu spôsobil škodu (poisťovňa ním nie je). Poisťovňa nie je zodpovedná za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, je však povinná plniť za (zodpovedného) poisteného, ktorý u nej uplatnil právo vyplývajúce mu z poistného vzťahu (aby poisťovňa v prípade poistnej udalosti plnila poškodenému). Žalobca má za to, že ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31.12.2004 (ďalej len „zákon o PZP“) nezbavuje žalovaného zodpovednosti za škodu v nadväznosti na ustanovenie § 238 zákona. Uvedené ustanovenie len dáva poistenému právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému preukázané nároky na náhradu škody, ktorá vznikla výplatom dávok dôchodkového poistenia, ale neznamená, že Sociálna poisťovňa si má uplatniť právo na náhradu škody podľa § 238 zákona voči komerčnej poisťovni a nie voči tomu, kto bol právoplatne odsúdený za dopravnú nehodu, ktorú zavinil. Rovnako ani preukázanie samotného poistného vzťahu k PZP nezbavuje tretiu osobu zodpovednosti za škodu v súlade s ustanovením § 238 zákona. V súlade s ustanovením § 15 ods. 1 zákona o PZP náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Priamy nárok poškodeného znamená, že ak mu bola spôsobená škoda prevádzkou motorového vozidla, môže si vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi (poistenému) alebo proti poisťovateľovi, alebo voči obojom naraz. Skutočnosť, že za tretiu osobu je v zmysle ustanovenia § 238 zákona považovaný vinník dopravnej nehody, preukazujú aj rozhodnutia súdov. Žalobca zastáva názor, že v danom spore sa súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, čomu sa ale súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nevenuje. Podľa jeho názoru je preukázaná pasívna legitímácia žalovaného v konaní s poukazom na ustanovenie § 238 zákona. Spoločnosť KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. zaplatila Sociálnej poisťovni škodu vo výške 13 437,76 EUR dňa 09.10.2018, čo predstavuje podľa ich vyjadrenia dávky dôchodkového poistenia za obdobie od 01.10.2015 - 13.05.2018.

8. Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že komerčná poisťovňa vyplácala za žalovaného z povinného zmluvného poistenia dôchodkové dávky za obdobia od 11.07.2005 do decembra 2008, od 14.03.2009 do 13.09.2010, od 14.03.2010 do 13.06.2011, od 14.06.2011 do 13.03.2012, od 14.03.2012 do 13.02.2013, od 14.02.2013 do 13.03.2014, a to na základe poisťnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX. Po uplynutí daných období však komerčná poisťovňa odmietala si plniť svoj záväzok titulu povinného zmluvného poistenia a nezaplatila dané plnenia žalobcovi, ktorý vyplatil manželke nebohého a jeho dvom dcéram vdovský resp. sirotsky dôchodok. Išlo i obdobia od 14.03.2014 do 13.05.2016 spolu vo výške 11.611,28 Eur, pričom tento nárok poškodených stále trval. Takéto konania komerčnej poisťovne považuje žalovaný za vyhýbanie sa zodpovednosti komerčnej poisťovne plniť plnenia z titulu PZP Sociálnej poisťovni, ktorá regresom si uplatňovala od nej daný nárok.

Hodnotenie odvolacieho súdu

9. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného proti rozsudku nie je dôvodné.

10. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

12. Žalobca namieta, že ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení účinnom do 31.12.2004 nezbavovalo žalovaného zodpovednosti za škodu v nadväznosti na ustanovenie § 238 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Má za to, že uvedené ustanovenie neznamená, že Sociálna poisťovňa si má uplatniť právo na náhradu škody podľa § 238 zákona voči komerčnej poisťovni a nie voči tomu, kto bol právoplatne odsúdený za dopravnú nehodu, ktorú zaviniel. Poukazuje na to, že za tretiu osobu je v zmysle ustanovenia § 238 zákona považovaný vinník dopravnej nehody, preukazujú aj viaceré rozhodnutia súdov.

13. Vo vzťahu k tejto odvolacej námietke odvolací súd uvádza, že podrobne sa povahe nároku uplatnenému v tomto konaní venoval v bode 15. uznesenie, č.k. 24Co/58/2017-85 zo dňa 27.3.2018, kde vyslovil právny názor, že: „Uvedené však nič nemení na tom, že až do tejto novely Sociálnej poisťovni rovnaký nárok, teda nárok na úhradu nákladov zdravotnej starostlivosti, či dávok nemocenského a dôchodkového poistenia, ktoré boli zo strany Sociálnej poisťovne vyplatené, považoval zákon za škodu. Škoda spočívajúca v nákladoch na vyplatené dávky dôchodkového poistenia však môže vzniknúť iba Sociálnej poisťovni, ako nositeľovi sociálneho poistenia v zmysle Zákona o sociálnom poistení. Žalovaný mal teda z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil, okrem iného aj škodu vzniknutú úhradou dávok dôchodkového poistenia, ktorá škoda v zmysle výkladu tohto zákona mohla vzniknúť len subjektu, ktorý je oprávnený na výplatu týchto dávok. Je preto nesprávny záver súdu o tom, že povinnosť nahradiť škodu spočívajúcu vo vyplatených dávkach dôchodkového poistenia uplatnených Sociálnou poisťovňou v zmysle § 238, ods. 1 Zákona o sociálnom zabezpečení ležala na žalovanom bez posúdenia zodpovednosti poisťovne v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) Zákona o povinnom zmluvnom poistení v znení účinnom do 30. 04. 2004.“

14. Odvolateľ má za to, že v danom prípade sa súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, pričom tento odklon dôkladne neodôvodnil. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením požiadavky spravodlivého procesu a princípu právnej istoty, vyjadreného v čl. 2 ods. 2 základných princípov. Ustálená rozhodovacia prax má byť vytváraná najvyššími súdnymi autoritami. V systéme všeobecného súdnictva je touto autoritou Najvyšší súd SR, ale nepochybne sú nimi aj Ústavný súd SR, Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu, a ak pôjde o aplikáciu úniijného práva, tak aj Súdny dvor Európskej únie so sídlom v Luxemburgu. Sporové strany legitímne očakávajú, že ich spor bude rozhodnutý za obdobnej skutkovej a právnej situácie rovnakým spôsobom, a to najmä v situácii, ak v podobnej veci existujú publikované rozhodnutia, čím sa majú na mysli predovšetkým rozhodnutia uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Výnimočné postavenie medzi rozhodnutiami súdov budú mať rozhodnutia veľkého senátu Najvyššieho

súdu SR (§ 48).(DUDITŠ, Ladislav. § 220 []. In: ŠTEVČEK, Marek, FICOVÁ, Svetlana, BARICOVÁ, Jana, MESIARKINOVÁ, Soňa, BAJÁNKOVÁ, Jana, TOMAŠOVIČ, Marek. Civilný sporový poriadok. 1. vydanie. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 811.) V danom prípade odvolateľ poukazuje na existenciu rozsudkov odvolacích súdov, ktoré vinníka dopravnej nehody považovali za subjekt pasívne legitimovaný pre nárok podľa § 238 zákona č. 461/2003 Z.z.. Odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení poukázal na rozsudky odvolacích súdov, ktoré danosť pasívnej legítimácie vinníka posúdili opačne. Odvolací súd má za to, že v prejednávanej veci nenastala situácia, že rozhodnutie súdu predstavuje odklon od ustálenej rozhodovacej praxe vytváratej najvyššími súdnymi autoritami (NS SR, ÚS SR, Súdny dvor EÚ, ESLP), preto nebol daný dôvod na postup podľa § 220, ods. 3 CSP a nie je daný ani postup podľa § 393, ods. 3 CSP.

15. Odvolanie žalobcu vzhľadom na dôvody v ňom uvedené, nemá za následok nesprávnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Majúc na zreteli uvedené, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil postupom podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 CSP.

19. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s ust. § 255, ods. 1 C.s.p. a v odvolacom konaní úspešnému žalovanému priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).